№ro 38.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 10. *MAIA ROKU* 1799. *w PIĄTEK.*

z Wiednia dnia 1. *Maja.*

W. Xiężna *Toſkańſka* na dniu 25. Kwietnia przybyła do tuteyszey ſtolicy; wczoray zaś zrana W. Xiąże *Konſtantyn* odiechał do armij we *Włoszech.* — F. M. Hrabia *Bellegarde* donioſł z *Nauders* pod dniem 25. Kwietnia, iż chcąc ſilnie wesprzeć operacye armij *Włoſkiey* na prawym ſkrzydle, w czaſie wkroczenia jey przez *Chiese* i ku *Oglio*, zlecił G. M. *Vukaſſovich*, aby z woyſkiem ſwoim wspólnie działał według możności. Tenże ſam General odebrał również rozkaz od F. M. Hrabiego *Suwarow Rimnickoy*, aby poruszenia armij wspierał przez wkroczenie przez *Vezone* ku *Iseo.* Nim zaś o takowych poruszeniach F. M. L. Hrabia *Bellegarde* zoſtał uwiadomionym, rozkazał Pułkownikowi *Strauch* zaiąć *Val Camonica* i wkroczyć przez *Ponte di Legno* ku *Edolo.* Po przykrym przedzieraniu ſię przez górę zawaloną do połowy żołnierza śniegiem, Pułkownik *Strauch* doszedł do *Vione*, zkąd forpoczty bez odporu cofnely ſię za *Vione*, iednak nieprzyiaciel bronił ſię w ſzańcach z zaciętością, lecz bagnetami naszemi z nich wypędzony, do ucieczki przymuszony zoſtał. Pułkownik *Strauch* poszedłszy potym do *Vezza*, zaiął *Ancunzeno* i wąwozy ktore pomiędzy *Ponte di Legno* i *Edolo* do *Val Camonica* prowadzą. Strata nasza w tey potyczce była bardzo mała, a Pułkownik *Strauch* wychwala niespracowaną ſtałość i osobliwszą dzielność, którą woyſka nasze w tak wielce ciężkim przedſiewzięciu, i przykrey porze roku okazały. Na dniu 22. F. M. L. *Bellegarde* nakazał rekognoſkowanie w rozmaitych okolicach nad granicą *Engadin* i *Brettigau*, dla rozpoznania przechodow gór tamteyszych, które w teraźnieyszey przykrey porze roku nieprzebytemi podług wieści powszechney ſtały ſię. To było powodem, iż F. M. L. *Bellegarde* odłożył na inny czas rekognoſkowanie, lecz do Majora *Schmid*, ktory z iednym batallionem regimentu *Neugebauer* był przeznaczony do zrobienia dywersyi przez wąwoz *Fimba*, niedoszedł rozkaz przeciwny zaniechania tego rekognoſkowania. Ten czynny i biegły Officer ſztabowy niewiadomy odwołanego rozkazu na dniu 21. w wieczor wdarł ſię z woyſkiem ſwoim na przykrą górę około *Fimba*, a przy *Jamsenboden* napadł na pierwsze nieprzyiacielſkie forpoczty, które bez oporu cofnely ſię do *Manas.* Przednia ſtraż w zapale swoim zapędziła ſię za temi forpocztami aż do wsi, w którey uporczywa zaszła utarczka. Dla obronienia tey przedniey ſtraży, Major *Schmid* wyciągnął z woyſkiem swoim w celu opanowania wsi, przez co bitwa ſtała ſię powszechną. Udało ſię wszakże nieprzyiacielowi swoie oddziały odwodne wyſłać naprzód, a przez to przeszkadzać retyradzie woyſka naszego iuż i tak niezmiernie ciężkim zmordowanego marszem. Przy tey okoliczności Major *Schmid* miał nieszczęście z częścią woyſka ſwego i niektóremi officerami doſtać ſię w ręce nieprzyiacielſkie. Reszta iednak batalionu ſtaneła znowu w *Isgal.*

Nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 29. *Kwietnia, wyraża co naſtępuie:* „Przez Porucznika *Gugenmos* od regimentu *Nadasty* kuryerem tu przybyłego, nadeszła wiadomość o zaięciu na dniu 20. miaſta i cytadelli *Brescia.* Rozporządzenia całego tego przedſiewzięcia były naſtępuiące: F. M. L. *Kray* któremu ta czynność zlecona była, wykommenderował w tym celu F. M. L. *Ott* z jego dywizyą, ktory ieszcze na dniu 17. rospoczął rekognoſkowanie miaſta *Brescia* i znayduiącego ſię tam na załodze nieprzyiacielſkiego kommendanta ſzefa brygady *Bourret* wezwał do poddania. Za odmowieniem przez niego, poſłano na dniu 19. F. M. L. *Ott* potrzebne do szturmu aubice i 12-funtowe armaty. Na dniu 20. o godzinie 12. w nocy F. M. L. *Ott* wyciągnął z obozu swego z dywizyą na dwie kolumny podzieloną. Stoiący w *Rezatto* batallion *Nadastego* wkroczył na groblę przez *St Euphemia* aż do pierwſzych domow przedmieścia; na głownym gościńcu prowadzącym od *Caſtenedolo* do *Brescia*, ciągnął batallion *Antoni Eſterhazy* pod kommendą Pułkownika *Bideſkuti*, potym dwa batalliony *Nadasdego* pod dowodztwem Pułkownika *Abfaltern* z potrzebną do ſzturmu artylleryą. Bliſko pod miaſtem był poſtawiony batallion *Eſterhazego* na lewey ſtronie gościńca, dla zaſłonienia artylleryi, a batallion *Nadasdego* był poſtawiony na prawey ſtronie dla utrzymania kommunikacyi z będącym przy *St Euphemia* batallionem, trzeci zaś batallion *Nadasdego* dla poſiłku zoſtał przy *St Polo.* Attak tego batallionu był przypuszczony do bramy *Torrelongo*, attak zaś batallionu *Eſterhazy* był wymierzony do bramy *St Aleſſandro.* Do tey kolumny przydana była część kawaleryi, reszta zaś pod dowodztwem Pułkownika *Sommariva* dla zaſłonienia lewego ſkrzydła aż do gościńca *Kremy* rozłożoną była. Ta wyprawa popartą zoſtała przez 500. kozakow *Roſſyiſkich*, 1000. ſtrzelcow pieszych i 500. grenadyerow pod dowodztwem obu Generałow *Roſſyiſkich* Xiążęcia *Gorczakow* i *Bagration*, dywizya zaś F. M. L. *Zoph* ſtała w gotowości na danie wſzelkiey w potrzebie pomocy. W takim położeniu F. M. L. *Ott* wezwał ieszcze raz do poddania ſię nieprzyiacielſkiego kommendanta, i gdy około 6. godziny odebrał odmawiaiącą odpowiedź, rozpoczął ſię attak miaſta, a w przeciągu pułtory godziny kilka armat nieprzyiacielſkich demontowanych zoſtało. Przez to, równie iak przez wkroczenie batallionu *Nadasdego* do bramy *Peschiera*, załoga nieprzyiacielſka popadła w nieład, i spiesznie cofneła ſię do cytadelli. Za pomocą więc cieślow bramy wyłamane zoſtały, za wezwaniem zaś przez F. M. L. *Kray* uczynionym do zebranych na wałach obywatelow, moſt zoſtał ſpuszczonym, po czym batallion *Nadasdego* z muzyką i rozwiniętemi chorągwiami wszedł do miaſta, inne także regimenta osadziły wſzyſtkie ulice miaſta i przyſtępy do cytadelli. Nieprzyiaciel ſtrzelał ciągle z zamku, lubo nieszkodliwie. To przywiodło F. M. L. *Kray* do wewania na nowo kommendanta w zamku, który żądał z początku wolnego dla ſiebie wyiścia, lecz za dowiedzeniem ſię o mocnych poruszeniach armii *Ceſarſkiey* i *Roſſyiſkiey*, iako też ſilnych przygotowaniach do szturmu cytadelli, poſtanowił zawrzeć kapitulacyą. Na mocy iey załoga nieprzyiacielſka z 1000. ludzi złożona, wziętą ieſt w niewolę, przytym 40. ſztuk armat metallowych, 18. moździerzy, wiele broni, lawetow i ammunicyow, 480. cetnarow prochu i inne rozmaite do uzbroienia ſłużące rzeczy zdobyte zoſtały. Przy tak ważnym zdobyciu ieden tylko szczegulnie kanonier z ſtrony naszey zoſtał zabitym.

Tuteyſzy Ambaſſador *Roſſyiſki* Hrabia *Razumowſki* obchodził rocznicę wſtąpienia na Tron Imperatora wſzech *Roſſyi.* Z tego powodu dał wspaniały obiad i bal, ktory zaszczycił swoią przytomnością Ceſarz Jmć z familią. PP. *de Kalitszeff*, *Strogonoff* i inne dyſtyngwowane osoby tamże ſię znaydowały.

W *Czechach* zakładaią wielkie dla woyſk *Roſſyiſkich* magazyny. Korpus woyſka *Roſſyiſkiego* które przechodzić ma przez *Gallicyą*, *Szląsk* i *Morawią*, ſkłada ſię z 43.400. ludzi, którzy formować będą korpus odwodowe armij *Roſſyiſkiey* we *Włoszech.* Oprocz woyſka teraz przeciwko *Francuzom* idącego, Imperator *Roſſyiſki* rozkazał ieszcze zgromadzać armią z 70. do 80. tyſięcy ludzi na granicach dawniey *Polſkich*, ażeby była w potrzebie gotowa. — *Anglicy* za pozwoleniem Sułtana, zaciągaią w *Serwij* 25. tyſięcy ludzi, którzy maią być ile możności, wſzyſcy prawdziwi Chrześcianie.

Nadzwyczayny kuryer z *Werony* przybyły, przywiozł wiadomość, iż pięć Woytoſtw *Walteliny* wezwały woyſka *Auſtryackie* na pomoc, dla zabespieczenia ſię od wpływu nowych Republikanow. General *Bellegarde* poſłał tam natychmiaſt znaczne korpus, za którego zbliżeniem, *Francuzi* oddalili ſię.

G. L. *Melas* przybył do *Werony* dnia 11. General *Kray* natychmiaſt udał ſię do niego dla oddania mu kommendy podług odebranych z *Wiednia* rozkazow. G. *Melas* podziękowawszy mu za to, odpowiedział: Iż nieprzyiechał odbierać mu kommendy ktorą tak chwalebnie piaſtuie, lecz zadziwiać ſię nad iego dziełami. G. *Kray* nalegał mowiąc, iż winien ieſt poſłuſzeńſtwo rozkazom ſwego Monarchy i podziękował G. *Melas* za podchlebne wyrazy; Na co G. *Melas* odpowiedział, iż w tey mierze ſtoſuie ſię do licznych dowodow, ktore dał swemu Monarsze w obronie dobrey ſprawy; że obeymuie kommendę lecz tylko dla pozoru, i że mu rozkazuie ażeby ſam kierował obrotami armij aż do przybycia F. M. *Suwarowa.*

Gdy regiment *Lobkowicza* okazał cuda waleczności w bitwie 30. Marca i 5. Kwietnia, G. *Kray* poſłał rozkaz do jego wyższego ſztabu, ażeby go uwiadomił o Officerach którzy ſię naylepiey dyſtyngwowali, dla wyiednania im zaſłużonych nadgrod. Regiment odpowiedział, iż w nim nie ma żadnych Officerow mężnieyſzych nad drugich; iż cały regiment z równą potykał ſię walecznością, i że ieszcze ieſt gotow to czynić, gdy mu General poda do tego ſpoſobność. — G. *Kray* rozkazał dawać po dukacie każdemu żołnierzowi, ktory wychodząc z ſzpitala, powroci do swego korpusu.

z Paryża dnia 23. *Kwietnia.*

Wczorayszy *Redaktor* zawiera w sobie naſtępuiące wyroki Dyrektoryatu. 1.) Ponieważ General enchef armii *Włoſkiey i Neapolitańſkiey* Ob. *Scherer* dla ſłabości ſwoiey żądał być uwolnionym od kommendy teyże armii, przeto Dyrektoryat ſtanowi. Iż G. *Scherer* ieſt upoważnionym do opuszczenia armii *Włoſkiey i Neapolitańſkiey.* — 2.) Dyrektoryat uchwala, General dywizyi Ob. *Moreau* mianowany ieſt Generałem en chef armii *Włoſkiey* i *Neapolitańſkiey.* — 3.) Armia *Helwecka* ieſt znieſioną. Korpusy iey maią ſkładać część armii *Dunaiu.*

G. *Jourdan* rownie iak G. *Joubert* ciągle bawią w *Paryżu*, i częſte z Dyrektoryatem miewaią konferencye. Sztab generalney armii *Włoſkiey* otrzymał swoią dymissyą. — Nasza armia w *Szwaycaryi* połączona z woyſkiem *Helweckim*, dochodzi iuż do 80. tyſięcy ludzi. W *Solothurn*, ſchwytano kilku szpiegow. G. *Vandamme* i *Ferino* z dywizyami swemi ściągneli w okolice ieziora *Konſtancyeńſkiego* i *Voralbergu* naprzeciw G. *Hotze.* — Z *Strazburga* pod d. 19. donoszą, co naſtępuie. Zapewniaią, iż od d. 18. oba woyſka w *Szwaycaryi* wzdłuż *Renu* ciągle ſię ucieraią. Cesarscy uſiłowali przeyść przez tę rzekę, a woyſka *Francuzkie* ſtarały ſię zniszczyć te ich uſiłowania, i ſame w części przedrzeć ſię przez *Ren.* W tych dniach (mowi *Przyiaciel Praw*) zaszły odmiany pomiędzy woyſkiem w okolicy *Paryża* rozłożonym. Otrzymało to woyſko inne przeznaczenie i wkrotce przez inne oddziały zaſtąpionym zoſtanie.

Podług rapportow, które z *Alexandryi* do *Genui* przybyły, ſam *Buonaparte* miał z *Kairu* wyruszyć, i ſwoią głowną kwaterę w *Gaza* założyć. *Buonaparte* (mowi *Przyiaciel Praw*) nie ma iuż żadnych buntownikow do utrzymania, żadnych *Mamelukow* do wytępienia, 80. tyſięcy *Druzow* ocuconych odgłosem zwycięztw iego, zſtępuią z gor *Libanu*, attakuią Baszę *Syryiſkiego*, i wkrotce przez odnieſione nad ciemięzycielami kraiu swego zwycięztwa, zaſłużą na ſławę połączenia ſię z *Francuzami* dla zupełnego ich wyniszczenia. — Elekcye iuż ſię zakończyły. Dyrektor *Rewbel* procz w Departamencie *Reńſkim*, zoſtał także od Departamentu *Moselli* na reprezen-

anta narodu wybrany. Nayznakomitsi w nowym wyborze są GG. *Augereau*, *Jourdan*, OOb. *Sieyes*, *Roberjeot*, *Jean Debri*, brat dyrektora *Treilhard* etc.— W radzie ſtarszych Ob. *Dedelai d' Agier*, w Radzie 500. *Hertault Lamerville*, są teraz Prezydentami.— G. *Hautpoult*, który pod G. *Jourdan* ſłużbę odbywał, przybył do *Paryża*, i żąda, aby przez kommiſſyą woienną był ſądzonym.— Z *Parmy* pod d. 3. Kwietnia donoszą co naſtępuie „ Wczoray przybył tu w czaſie ſtraszliwey ulewy i burzy *Papież* z trzema poiazdami czworokonnemi, do każdego zaś z nich po dwa ieszcze muły dodane były, na końcu ſzło 5. innych poiazdow pod eſkortą dragonow *Piemontſkich*. Pomimo brzydkiey niepogody ulice całe były ludem napełnione. Cztery osoby wyniosły z poiazdu *Piuſa* VI. i zaniosły go do mieszkania iego w klasztorze Benedyktynow, gdzie dawniey Krol *Sardyńſki* mieszkał. Zapewniaią, iż Papież tu zoſtanie, i że *Francuzi* oddali go naszemu Xiążęciu. Kardynał *Hiszpańſki Lorenzana* znayduie ſię w świcie iego. Cała familia Xiążęca, Biſkup *Parmeńſki* i poseł *Hiszpańſki* oddali wizytę Papieżowi. Pomimo ſłabości ciała umyſł iego ieſt ieszcze żywym, i względem losu swego okazuie wielką spokoyność.

Z *Liworno* pod d. 3. Kwietnia donoszą. Tuteysi kupcy *Angielscy* są wolni, i żaden z nich niedoznał złego obeyścia. G. *Miollis* nayściśleyszą karność zachowuie, a konsul Ob. *Kercy* odbywa funkcye kommiſſarza cywilnego. *Angielſki*, *Roſſyiſki*, *i Cesarſki* konsulowie ciągle w domach swoich ſtrzeżeni zoſtaią.— Z *Florencyi* pod d. 4. donoszą, iż kommiſſarz rządowy Ob. *Reinhard* dawnego ſenatora *Giani*, który za panowania *Leopolda* wiele dobrego do *Toſkanij* wprowadził, lecz od czasu rewolucyi *Francuzkiey* popadł w niełaſkę, z powszechną wszyſtkich radością miniſtrem ſkarbowym mianował.— Patryoci *Florenccy* zrobili ſkładkę na wspomożenie ubogich ludzi, bez roboty i ſposobu do życia zoſtaiących. *Porto Ferraio* i cała wyspa *Elba* iuż są przez woyſka *Francuzkie* zaięte, i drzewo wolności zoſtało tam zasadzone. Garnizon *Toſkańſki* 100. ludzi wynoszący do *Liworno* ieſt przewieziony. Ob. *Reinhard* mianował w *Florencyi* patrona *Rivam* prezesem policyi, a Ob. *Piattoli* Dyrektorem poczty. Z *Bononii* do *Ferrary* poſłano 150. artyllerzyſtow dla obrony tego miaſta. Ob. *Rolland*, *Mouricanet Legrand*, *i Moette* wyiechali ztąd do *Włoch* z ważnemi zleceniami. Przyłączy ſię do nich także Ob. *Suvée* Dyrektor akademii *Francuzkiey w Rzymie*.

Tuteyszy miniſter Policyi zaprzecza fałszywey wieści umyślnie rozmieſioney, mianowicie w Departamentach południowych, iż rząd wydał rozkazy do ścigania terroryſtow, iako dzikich zwierząt, i że wyraźnym zamiarem iego ieſt aby w przeciągu mieſiąca żaden z terroryſtow nie zoſtał przy życiu. Ta przez roialiſtow rozrzucona potwarz ieſt tym większą, że pod nazwiſkiem terroryſtow w departamentach południowych wielu patryotow zoſtało umieszczonych.—Przed *Louvre* pałacem nauk i kunsztow, ma być zasadzony iako drzewo wolności Cedr *Libańſki i Platanus* wschodni, pierwszy wyrażaiący ſzczep nauk, drugi szczep kunsztow.— W Radzie 500. na wniosek Ob. *Deſtrem* nowa rezolucya względem taxy na domy celne przyięta zoſtała, na mieysce tey, którą Rada ſtarszych odrzuciła. Od *Miriagramu* wyrobionego cukru (20 funtow) ma być opłacanego cła 4. frankow, od surowego zaś 3. frankow. Taxa na muśliny ma być podwyższona.

W tych dniach umarł tu Ob. *Wadſtröm*, ſławny przez podroże swoie w *Afryce*. Przeiechał także *Europę* dla nabrania wiadomości w rozmaitych rękodziełach. Powszechnie on tu był szacowany z talentow i cnot swoich.— W *Portngalij* sprzedaią teraz rozmaite dobra duchowne. Papiery tracą tamże po 4. od ſta. W *Ferrol* wyprawa *Hiszpańſka* ſtoi gotowa do wypłynienia.—Wczoray Rada 500. uchwaliła, iż członki maiące ſkładać kommiſſyą do przeyrzenia protokułow zgromadzeń elektoralnych, przez loſy wybranemi zoſtaną.— *Dacoſta* syn należący do kradzieży dyamentow dawniey Krolewſkich, powołanym ieſt teraz przez tego, któremu dwa kleynoty za 24. tyſiące frankow ſprzedał.— Przed kilku dniami złodzieie zebrawszy ſię na teatrze Obywatelki *Montanſier*, rozrzucili po nim materye fosforyczne i zaczeli wołać, *ogień*, *ogień*. Sprycarze przybiegli zapewniaiąc, iż nigdzie ognia nie było, lecz złodzieie dopieli swego celu. Przeſtraszeni ludzie osobliwie kobiety, wybiegaiąc tłumem z teatru, utraciły w naciſku swoie szale, zegarki, kolczyki etc.

Dalſza oſnowa Inſtrukcyi Miniſtra woiennego w celu uſkutecznienia Prawa zapadłego względem dopełnienia zaciągu 200 tyſięcy woyſka, ieſt naſtępuiąca: Każda Adminiſtracya municypalna w przeciągu 24. godzin, ułoży Liſtę konſkrypcyinych pierwſzey klaſſy, ktorzy ſię znayduią w iey kantonie i którzy ſą w przypadku udania ſię do armiy; w tymże przeciągu ſpiſze Liſtę Imion, wiek i mieyſce mieſzkania oſob; a potym odeszle pomienionych konſkrypcyinych do głownego miaſta Departamentu. Liczba konſkrypcyinych pierwſzey klaſſy każdego kantonu przybywaiąca do głownego miaſta Departamentu, będzie potrącona z liczby od tego kantonu należącey ſię, nie obeymuiąc tym rachunkiem konſkrypcyinych przed ninieyszym urządzeniem przybyłych. Reſzta konſkrypcyinych do dopełnienia kontyngenſu każdego kantonu pozoſtała, wzięta będzie z drugiey i trzeciey klasſy. Konſkrypcyini drugiey i trzeciey klaſsy mogą należące kontyngens doſtarczyć przez dobrowolny werbunek trzydniowy. Ażeby zoſtać do tego dobrowolnego werbunku przypuſzczonym, potrzeba azeby nie bydź ani konſkrypcyinym pierwſzey klaſsy, ani rekwizycyoniſtą, ani żadnym woyſkowym należącym do armii; potrzeba mieć naymniey lat 18, oraz należące do ſłużby przymioty. We 24 godziny po odebraniu regeſtrow kantonu, Adminiſtracya Centralna włoży w naczynie wſzyſtkie Imiona konſkrypcyinych drugiey i trzeciey klaſsy tego kantonu; i wyimie z niego liczbę rowną tey iaka ſię w kontingenſie od tego kantonu należy. Ta czynność dopełniana będzie przez każdy kanton naſtępnie i bez przerwy na publiczney ſeſſyi. W dniu tey czynności Adminiſtracya Centralna poszle do każdey Adminiſtracyi municypalney Imiona do niey należących oſob, które do armii udać ſię maią. Konſkrypcyini ktorzy zoſtaną wymienionemi, mogą na ſwoie mieysce przyſtawić Obywatelow maiących potrzebne dla zaciągaiących ſię ochotnikow przymioty. Pięć dni tylko ieſt pozwolonych na te dobrowolne do zaſtąpienia werbunki. Okręgi będą obowiązanemi zaſtąpić konſkrypcyinych pierwſzey klaſſy, zaciężnych dobrowolnych, oraz konſkrypcyinych drugiey i trzeciey klaſsy, którzy ſię nie ſtawią pod swoie chorągwie, lub od nich po ſtawieniu ſię zbiegną. Co do konſkrypcyinych drugiey i trzeciey klaſſy, którzy doſtarczą za ſiebie zaſtępcow, obowiązani będą odpowiedzieć za nich oſobiście, obiąć ich mieysca, lub w tym ſamym przypadku innych doſtawić.— Municypalności dadzą każdemu z konſkrypcyinych 2 koſzule 2 pary trzewikow, 2 pary pończoch, i torniſtrę, wſzyſtko w wartości 26 frankow, procz tego 9 frankow w gotowiźnie. Takowe zaliczenia będą w kontrybucyach potrącone. Kontingenſy podzielone zoſtaną na kompanie od 100 ludzi, otrzymaią potrzebnych officerow, którzy ie do armiow poprowadzą.

W Radzie ſtarſzych Reprezentant *Lauſſat* żądaiąc potwierdzenia Rezolucyi względem zaciągu 200 tyſięcy woyſka rzekł: Nie powinniśmy taić przed ludem wydarzonych niepomyślności, lecz czymże one ſą? Nieprzyiaciel nie będzie śmiał chlubić ſię z naſzey rozsypki. Przed woyſkami niezmiernie liczbą ogromnieyſzemi, powrociliśmy na obięcie ſtanowiſk iedney części granic naszych; lecz ani naſze przymierza, ani nasze zabory, ani naſze twierdze nie zoſtały naruszonemi.— *Marbot* popieraiąc wniosek poprzedzaiącego, wyraził potrzebę odżywienia ducha publicznego. Powinniście rzekł, ſurowo naganić liſt prawdziwie Anarchiczny Miniſtra który wynoſząc ſię nad władzę Dyrektoryatu Wykonawczego, powſtaie z spoczynku i z nieznośną dumą rozpływa ſię w pośrzod ſwoich Rymotworcow i podchlebcow, dla rozſiewania niezgody pomiędzy Obywatelami. Ten Miniſter Poeta, niegdyś z partyi Gory, piſał ten liſt ręką która ſławiła *Marata* i *Chaliera*, poklaſkowała proſkrypcyom *Vergniaux* i *Condorceta*, a dla apoſtołow morderſtwa nieśmiertelność zapowiedała. Czas ieſt ażebyśmy do naſzey powrocili powagi, i ażeby lud widział, iż niechcecie dozwolić iego znieważania przez okrywanie wzgardą uczynionych przezeń na rok 6 wyborow. Czas ieſt ażeby niewierni, marnotrawni, i powſtaiący przeciwko wyborom ludu Miniſtrowie, wiedzieli, iż ich czeka hańba lub śmierć, ieżeli swoich obowiązkow uchybią. Czas ieſt nakoniec ażeby wſzyſtko zniżyło swoie czoło przed Reprezentacyą Narodową. Gdy roztrząſać będziemy Elekcye roku 7, w ten czas wſkażę ſpoſoby podnieſienia ducha publicznego.— *Garat* przyznał, iż Proklamacya Miniſtra intereſſow wewnętrznych zaſkarżoną była przez wielką liczbę dobrych Obywatelow, lecz nie mniema ażeby ztąd należało wnosić, iż ten Miniſter ieſt nieprzyiacielem Rzpltey; Uważa, iż nieprzytaczaią żadnego dowodu, ażeby *François* (*z Neufchateau*) miał podchlebiać *Maratowi* lub *Chalierowi*, iż nie tylko nie był wielbicielem okropności rewolucyinych, lecz ſam był tych nieſzczęśliwych czasow ofiarą, iż nie on odpowiedać ma za doznane niepomyślności, gdyż nie miał powierzoney ſobie dyrekcyi woyſka; Że nakoniec wiadomo ieſt, iż Miniſter *François z Neufchateau* uprzedza wschod ſłońca dla zatrudnienia ſię licznemi ſwego urzędu obowiązkami.— Po tych ſporach Rada potwierdziła Rezolucyą.

Dziennik urzędowy ogłoſił naſtępuiący Artykuł za odpowiedź na Dekret Kommiſſyi Ceſarſkiey podany Seymowi *Ratyzbońſkiemu* i Deputacyi *Raſtadzkiey*. — „Widziano Generała *Auſtryackiego* przepisuiącego prawa w *Ratyzbonie* iak w należącym do iego Monarchy mieście; nieuznaiącego, znieważaiącego i ſamowładność Rzeszy i prawa Seymu; Widziano iak oddalał po woiennemu Agenta *Francuzkiego* przy tymże Seymie upoważnionego, i iak ſtarał ſię rozciągnąć tęż ſamę władzę nad każdym ciała *Niemieckiego* członkiem. Kommiſſarz Ceſarſki na Kongreſſie *Raſtadzkim* okazał ieszcze lepiey, iakim okiem Cesarz zapatruie ſię na Rzeszę, i do iakiego ſtopnia ta ſtarożytna federacya powinna ſtoſować ſwoią wolę i ſwoie intereſſa do woli i intereſſow swego elekcyinego naczelnika.

Gdy Rzesza wciągniona pierwszy raz w woynę, która ſię dla niey ſtała tak okropną, lecz przekonana w końcu o popełnionym błędzie, podaie ſię gorliwie i bezwątpienia szczerze ſtaraniom odzyſkania pokoiu, *Auſtrya* łącząc i oddzielaiąc koleyno swoią i Rzeszy sprawę, podług własnych widokow zrywa zawarty Traktat, a tak mało w *Leoben* i *Campo Formio* oszczędzaiąc intereſſa Rzeszy *Niemieckiey*, chce ią powtornie wmieszać do ſwoich zatargow, uſiłuie przerwać rozpoczętą w *Raſtad* i iuż do połowy doprowadzoną negocyacyą, odwołuiąc ſwego kommiſſarza, wypieraiąc ſię swoich zezwoleń, i zapowiadaiąc Deputacyi mianowaney od seymu, ſwoie chęci wyrażone nakształt rozkazow, które gdyby zoſtały uſkutecznione, wtrąciłyby na nowo całe kraie *Niemieckie* w te klęſki, których tak głośno domaga ſię końca.

Lecz nie można wierzyć, iż Rzesza może być do tego ſtopnia na swoie dobro i swoią godność niebaczną, ażeby miała iedno i drugie poświęcić, maiąc zwłaszcza dowod, iż Rzplta *Francuzka* nie przeſtaie uznawać iey dobrey chęci, którą dotąd lubo z niewielkim ſkutkiem okazywała; gdy widzi iż iey pełnomocnicy zoſtaią w *Raſtad*, ponawiaią za każdym zdarzeniem dane tyle razy zapewnienia Dyrektoryatu, bądź dla uſkutecznienia na umowionych zasadach oſtateczney pacyfikacyi, bądź dla oddalenia wszelkiey myśli rewolucyonowania prawego brzegu *Renu*, i oczekuią tylko nieco mocniey wyrażoney chęci dla wznowienia z ufnością i pomimo wszyſtkie opieranie ſię *Auſtryi*, rozpoczętey negocyacyi między Rzpltą *Francuzką* i Rzeszą *Niemiecką*.

Kuryer wyprawiony przez Dyrektoryat przywiozł do *Bordeaux* rozkaz aresztowania Bertranda *Barrere*, który w tym mieście znalazł schronienie, lecz uszedł na kwandrans przed naznaczonym czasem.

Nasza armia *Dunaiu* zawsze ſię utrzymuie przy *Kehl* i *Affenheim*. Jak tylko nowe iey nadciągną poſiłki, armia nasza naprzod poydzie. Obie ważne fortece *Erenbreitſtein* i *Luxemburg* w doſtateczną żywność są opatrzone, pierwsza na 18. mieſięcy dla 4. tyſięcy ludzi, druga na cały rok.— Armia G. *Jourdan* na początku kampanii terazniejszey nie wynoſiła iak do 36. tyſięcy, gdy tymczaſem armia Arcy-Xiążęcia *Karola* 70 tyſięcy ludzi ſkładała. Wielu iednak zapewnia, iż gdyby był G. *Hautpoult* rozkazy dane sobie do attaku uſkutecznił, kampania tegoroczna mogłaby bydź uważana iuż za ſkończoną.— Nasze dzienniki zbieraią rożne anekdoty o G. *Suwarow*, które wyſtawuią osobliwszy i oryginalny sposob życia iego.— Z poſtępowania Obywatela *Reinhard* kom-

miſſarza Dyrektoryatu w kraiu *Toſkańſkim*, wszyscy są bardzo konteńci.

Dnia 24. Kwietnia.

Zgromadzenie Elektoralne *Paryſkie* zakończyło iuż swoie czynności; wszyſtko odprawiło ſię z spokoynością. Jeſt ieſzcze rzeczą niepodobną docieknąć, iakie będą tych elekcyow do przyszłych wypadkow wpływy.

Mowią o bliſkim poselſtwie Dyrektoryatu do Ciała Prawodawczego, względem potrzebnych w teraznieyszych okolicznościach funduszow. Negocyator wyſłany dla pożyczki do *Hollandyi*, iuż z tamtąd powrocił. Zdaie ſię, iż Rząd *Batawſki* niechce ſię do tego przychylić tylko pod pewnemi warunkami.

G. *Scherer* wkrotkim czaſie ma przybyć do *Paryża*. Nie wiadomo ieszcze czyli obeymie nazad urząd miniſtra woiennego. Mowią, iż wydany zoſtał rozkaz wyprowadzenia woyſka z *Rzymu i Neapolu*. Dyrektoryat częſte odbywa sessye dla naradzania ſię względem srzodkow iakie w teraznieyszym rzeczy ſtanie przedſiewziąć należy.

Donoszą z *Breſt* pod datą 29. Germinal (18. Kwie:) iż konwoy z *Nantes* ſpodziewany, a ſkładaiący ſię z ſtatkow *le Dromadaire, la Necceſſité*, i 50. innych naładowanych na rachunek Rzpltey, przybył tam szczęśliwie d. 27. (16:) pod dyrekcyą Ob. *Bozek* kapitana okrętu, i pod eſkortą korwet *l'Etonnante, la Societé, la Mignonne, la Cigogne*, i lugra *le Vautour*. Przybycie tego konwoiu ieſt nowym dowodem, iż *Anglicy* attakowani przez 3 fregaty z tegoż portu wyszłe, przymuszone byli poprzeſtać swego krążenia, i oddalić ſię dla naprawy swoich ſtatkow. (wypis z *Redaktora*.)

Policya rozkazała dnia dziſieyszego zamknąć teatr *Vaudeville*. Tłumne i nierozmyślne oklaſki dane niektórym oboiętnym lub złośliwym wyrazom w sztuce świeżo na tym teatrze graney, były powodem do zamknięcia onego.

Nieiaka Marya, Jozefina, Karolina z *Brabancyi*, przybywszy dnia 16. Kwietnia do pałacu Dyrektoryatu, chciała weyść w srzodek onego mimo wzbraniaiących szyldwachow. Mianowała ſię corką Ludwika XV. Sposob dziwaczny iakim popierała swoie mniemane prawa, okazywał dosyć pomieszane iey zmyſły. Odprowadzono ią do kancellaryi centralney.

Donoszą z *Rzymu* pod datą 30. Marca, iż tam oczekiwano na kommiſſarza *Faypoult*, maiącego przybyć z *Neapolu*. Ten, który go miał zaſtąpić, wyiechał z *Rzymu* na obięcie iego mieysca. Na granicach *Rzymſkich* zatrzymano wielką liczbę wszelkiego rodzaiu sprzętow wiezionych z *Neapolu*, a należących do niektórych prywatnych *Francuzow*. Zdaie ſię, iż dochodzono będzie, czyli te rzeczy są prawnie nabyte, i czyli nie należą do Narodu.

Ob. *François z Neufchateau* Miniſter intereſſow wewnętrznych wydał w pierwszych dniach tego mieſiąca Liſt do Kommiſſarzow Dyrektoryatu przy Adminiſtracyach Centralnych, w którym zaleca im przeszkadzać całą mocą, ażeby Anarchiści nie wdzierali ſię do Zgromadzeń Elektoralnych. Liſt ten w mocnych wyrazach był naganiony przez Ob. *Maibot* w mowie mianey przeciwko temu Miniſtrowi na ſeſſyi Rady Starszych dnia 17. t. m.

z Hagi dnia 27. Kwietnia.

Pierwſza izba zadekretowała uformowanie gwardyi Narodowey, która tymczaſowo ma dochodzić do 25 tyſięcy ludzi a może bydź doprowadzona do 40 tyſięcy. Dekret ten poſłano natychmiaſt do potwierdzenia drugiey izby. Procz tego pierwsza Izba na poſelſtwo Dyrektoryatu poſtanowiła, iż woyſko liniowe powiękſzone będzie około 10. tyſięcy ludzi.

W powszechności ſpoſtrzegamy wielką czynność we wſzyſtkich kancellaryach woiennych. Wſzyſcy także Generałowie zoſtali tu przywołani, dla odbycia konferencyow względem uſkutecznienia srzodkow woiennych. Rzplta chce ſię poſtawić w naylepszym ſtanie obrony przeciw wszelkiey napaści nieprzyiacielſkiey.

z Konſtantynopola dnia 30. Marca.

W czaſie pożaru przedmieścia *Pera* Poseł *Angielſki Sir Spencer Smith* okazał nadzwyczayną odwagę. Z pałaszem w ręku rozpędzał ón tłumy *Turkow* rabować pałac iego chcących. Wielu z tych łotrow z rozkazu W. Sułtana zoſtało w ogień i w wodę wrzuconych. Szkoda którą tuteyſi obcy Miniſtrowie przez ten pożar poniesli przeſzło do pułtora milliona piaſtrow ieſt ſzacowana, ſtrata ſamego internuncyuſza Ceſarſkiego barona *Hebert* przeſzło 100 tyſięcy złotych wynoſi. W tych dniach przybyło tu 2 kuryerow *Angielſkich* do *Londynu* z *Indyow wſchodnich* przeznaczonych.— Baſza *Syryiſki* piſał do *Porty*: Iż głowę ſwoią w zakład daie, za to że przyſtawi tu głowę Generała *Buonaparte*.

Dnia 3. Kwietnia.

Przed 10. dniami w *Galacie* poprzylepiano rozmaite pisma przepowiadaiące okropny wypadek na dniu 31. Marca. Chociaż podobne donieſienie śmieszne było i okazywało tylko niedołężny niechęci zapał, zaſtraſzyło iednak wiele oſob, i kilku *Ormianow* opuściło domy. Dzień 31. przeszedł ſpokoynie, lecz mały pożar wſzczęty na dniu 1. Kwietnia w *Fonducli* okolicy położoney między *Tophana* i wielkim cmentarzem *Pera* mogłby był zrządzić iaki wypadek, gdyby ſpiesznie ugaszonym nie zoſtał.— *Reala* okręt W. Sułtana wszedł do portu naszego, ieſt to okręt ktory corocznie za nadeyściem lata ſtawa w porcie dawnym *Alexandryiſkim* dla wybierania cła na towary wprowadzane pod banderą obcą. *Buonaparte* z powodow łatwo doſtrzedz ſię mogących, umyślił wypuścić z portu okręt *Reala*. Zapewniaią iż na nim znayduie ſię emiſſaryusz tego Generała, inni twierdzą iż go zachwyciły okręty do dywizyi *Angielſkiey* należące.

z Brünn dnia 1. Maja.

Przyczyną areſztu *Kaim Agi* dawnego Baszy *Belgradzkiego* procz pozoru długów, ieſt także naſtępuiąca okoliczność: „Wiadomo ieſt, iż temuż *Kaim Adze* ośmiu więźniow ſtanu *Grekow*, oddanych było pod ſtraż przez legacyą *Turecką*. Ci potrafili uciec z więzienia, pomimo puſzczoney pogłoſki iakoby taiemnie ścięci zoſtali. Dziś rzecz ta ściśle dochodzoną będzie, gdyż podeyrzenie pada na *Kaim Agę* iakoby ucieczce ich dopomagał. Nayznacznieyſi także kupcy *Greccy* obsypuią podarunkami baſzę *Belgradzkiego*, aby nie popadali w podobneż podeyrzenie.— Podług liſtow z *Smirny* i *Konſtantynopola* dowiaduiemy ſię, iż do pierwſzego mieyſca przybyłe okręty donioſły, że *Buonaparte* z częścią ſwoiey armii do *Paleſtyny* wkroczył, *Jerozolimę* zaiął, i teraz do *Damaſzku* dąży, dla uderzenia tamże na zebraną armią *Turecką*. Po czym w dywanie uchwalono, aby ſam W. Wezyr na czele nowey wielkiey armiy udał ſię do *Syryi*. W tymże ſamym czaſie *Buonaparte* wyſłał dwoch negocyatorow do *Konſtantynopola* (nie wiedząc zapewne nic o ſchwytaniu pierwſzey ſwoiey deputacyi) na iednym z *Alexandryi* wyſłanym okręcie *Egipſkim*, którzy iednak od iedney fregaty *Angielſkiey* zachwytani zoſtali. Zawieziono ich wszelako do *Konſtantynopola*, dla dowiedzenia ſię iakie propozycye przez nich Porcie czynione będą.

z Moersburg dnia 16. Kwietnia.

Auſtryacy znayduią ſię zawſze przed *Konſtancyą*; Kommendant *Francuzki* odebrał od Generała *Oudinot* rozkaz bronienia ſię aż do oſtateczności. Sam tylko *Ren* przedziela obiedwie ſtrony. *Auſtryacy* okopuią ſię w Opactwie *Petershaus*, a *Szwaycarowie* i *Francuzi* na drugim brzegu. Ponieważ *Ren* ieſt tam tylko na 200. ſtop ſzeroki, mogą do ſiebie ſtrzelać z ręczney broni. Oczekuiemy tu co moment na armaty. *Konſtancya* i wieś *Gotlieb* wiele cierpieć muszą. Cesarscy zaymuią wyspę *Reichenau*. W *Konſtancyi* więcey ieſt *Szwaycarow* niżeli *Francuzow*. Pułkownik *Williams* z ſwoią flotyllą ſtoi na kotwicy w *Staad*, i pilnuie na uzbroione baty ktore *Francuzi* maią w *Munſterlingen* o puł mili na wschod od *Konſtancyi*. Maytkowie iego są prawie wſzyscy z *Wenecyi* lub z *Tryeſtu*.

Wypis z Liſtu z Lindau dnia 19. Kwietnia o 9. godzinie wieczorem.

Dnia dziſieyszego o 3. godzinie po południu ſłyſzeliśmy od ſtrony *Rheinthal* mocne z armat ſtrzelanie, trwaiące nieprzerwanie aż do godz: 8. Przed dwiema godzinami zapewniano w *Bregentz*, iż *Francuzi* przeszli *Ren* z kilku dywizyami, każda od 10. do 12. tyſięcy ludzi, i że ſilno uderzyli na ſtanowiſka Generała *Hotze*. To ieſt rzeczą pewną, iż ſłyſzane było armatne ſtrzelanie wproſt *Luſtenau*. Ta wieś ieſt nad *Renem* o milę od *Hohenems*, a o 3. od *Rheineck*. Generał *Hotze* odbiera 10. tyſięcy ludzi w poſiłkach; pierwsza ich kolumna przybyła dziś do *Waſſerburg* i do naszych okolic, dwie inne iutro przybędą. Te poſiłki pochodzą od armij Arcy-Xiążęcia *Karola*. Wiadomość potrzebuiąca potwierdzenia, wyraża, iż *Auſtryacy* przeszli dnia wczorayszego *Ren* w *Eglisau* między *Szaffuzą* i *Zurich*.

z Strazburga dnia 21. Kwietnia.

Dnia 18. i 19. *Auſtryacy* pomkneli ſię z *Ober-Cappel* ku *Buhl, Lichtenau* i *Stollhoffen*, i uderzyli na nasze woyſka w *Achern* na drodze do *Offenburga* i *Raſtad*; bitwa była nader uporczywa. Dnia 19. *Auſtryacy* odparci zoſtali aż do *Buhl* i *Oppenau*. Generał *Leval* który dowodzi lewym ſkrzydłem przy *Kehl*, uczynił przygotowania na ubespieczenie ſię przeciw nowey napaści. Wczoray odebrał poſiłki z iednego korpusu kawaleryi i infanteryi.— Generał *Ernouf* wyiechał do *Paryża*, mieysce iego zaſtąpił Generał *Cherin*.

Dnia 22. Kwietnia.

Podług liſtow z *Bazylei Auſtryacy* przypuscili powſzechny attak do *Szwaycaryi* nad *Renem* na d. 19, zoſtali iednak w okolicy *Szaffuzy* i *Konſtancyi* z ſtratą odparci. Co ſię zdarzyło po wyżey jeziora *Konſtancyeńſkiego*, ieſzcze nie wiadomo.

z Manheimu dnia 21. Kwietnia.

Elektor znioſł niektore urzędy wyżſze na których ſzlachta była oſadzoną. Dochody z dóbr poiezuickich i *Maltańſkich* obrocone bydź maią, na poprawę ſzkoł *Bawarſkich*.

Dnia 25. Kwietnia.— Generał dywizyi *Cherin* który ztąd wyiechał na obięcie kommendy w czterech Departamentach lewego bregu *Renu*, mianowany zoſtał ſzefem wyżſzego ſztabu armii *Dunaiu*, i wyiechał z *Moguncyi* do *Bazylei*. Generał dywizyi *Dufour* dowodzący iedną dywizyą w *Manheimie*, mianowany ieſt kommendantem 4 Departamentow, a mieyſce iego zaſtąpi Generał *Thureau*. Generał D. *Laborde* dowodzi drugą Dywizyą, Generał D. *Collaud* ma generalną kommendę lewego ſkrzydła armii *Dunaiu* rozciągaiącey ſię od *Huningi* aż do granic *Hollandyi*. Głowna iego kwatera dotąd ieſt w tym mieście.

Dnia 26. Kwietnia.— Generał *Darnaudat* dowodzi obozem w *Neckerave* i ma pod swoią kommendą Generała-Adjutanta *Koech*. Zatrudniaią ſię teraz fortyfikacyami wzmacniaiącemi oboz pod *Manheimem*. 66ta Pułbrygada ma tu powrocić z *Strazburga*.

Generał *Collaud* kommendant lewego ſkrzydła armij *Dunaiu* wydał do ſwoich podkommendnych naſtępuiące pismo: „Uwiadomiony iż woyſkowi wymagaią od ſwoich gospodarzow gorzałki i innych nie należących im rzeczy, zaleca kommendantom ſtanowiſk pilne czuwanie, ażeby żołnierze niedomagali ſię iak tylko o racye polowe i furaże ſtoſownie do urządzeń woyſkowych. Kommendanci, Szefowie korpusow, będą w osobiſtey odpowiedzi za zdzierſtwa ktore w tey mierze mieszkańcy poniosą. Powinni być przekonani iż zamiary Dyrektoryatu są, ażeby oszczędzać i obchodzić ſię po przyiacielſku z mieszkańcami kraiow należących do Elektora *Palatyno-Bawarſkiego*. Każdy woyſkowy przekonany iż gwałtownie dopominał ſię o racye polowe, będzie ſtawiony do ſądu woiennego, i tam iako zdzierca ſądzony. — *W Manheimie d. 4. Floreal* (24. *Kwietnia*) *r. 7. R. F.*—(podp:) COLLAUD.

Dnia 27. Kwietnia.

Dnia wczorayszego odprawiło ſię kilka utarczek między patrolami kawaleryi *Francuzkiey i Auſtryackiey* w okolicach *Ladenburga, Schreifheim*, etc. Od ſtrony *Heidelberg* forpoczty *Auſtryackie* dochodzą aż do *Neubourg* o ćwierć mili od *Heidelberga* na prawym brzegu *Necker*. Jedna dywizya woyſk *Francuzkich* obozuie pod *Heidelbergiem* na drodze ku *Neckar Gemund*. G. *Francuzki Ney* wyiechał do *Szwaycaryi*.

z Szwabij dnia 21. Kwietnia.

Czytamy tu naſtępuiące donieſienia o ſiłe i rozłożeniu armiow *Auſtryackiey i Francuzkiey*.— Woyſko Cesarſkie.— W wyższym *Palatynacie* korpus odwodowe od 10 tyſięcy ludzi. W *Wirtzburgu* załoga cytadelli z 400 ludzi złożona. Korpus G. *Starray* począwszy od okolicy *Manheimu* wzdłuż *Renu*, aż do *Bryzgowij* 24. tyſiące ludzi. Głowna armia Arcy-Xięcia *Karola* nad granicą *Szwaycarſką* aż do ieziora *Konſtancyeńſkiego* 80 tyſięcy ludzi. Korpus G. *Hotze* w *Voralbergu* 18. tyſięcy. W *Ulm, Ingolſtadzie, i Bawaryi* załogi z 8000. ludzi złożone. Korpus *Feldzeugmeiſtra* hrabiego *Bellegarde* w *Tyrolu*, wraz z będącemi pod rozkazami iego korpusami G. *Vukaſſovich, Laudona i Hadicka* przy granicach *Tyrolſkich* 30. tyſięcy ludzi. We *Włoszech* armia nad *Adygą* procz *Moſkalow* 80. tyſięcy ludzi.— Armie *Francuzkie*.— Pod rozkazami G. *Maſſeny* począwszy od *Manheimu* aż do *Bazylei* 20. tyſięcy, w *Szwaycaryi* zaś i *Gryzonach* 60. tyſięcy ludzi. Od *Manheymu*, aż do *Duſſeldorfu* pod kommendą Generała dywizyi *Cherin* 10. tyſięcy ludzi. W *Niderlandach* i *Hollandyi* 25. tyſięcy. We *Włoszech* ogułem 100,000. ludzi. G. *Maſſena* który teraz z nieograniczoną władzą dowodzi armią *Dunaiu* i *Helwecką*, był w roku 1775. żołnierzem w pierwszym batalionie lekkiey infanteryi, potym w r. 1784. adiutantem, daley ſzefem 3go batalionu *de Var*, daley Generałem brygady, a w roku 1793. Generałem dywizyi. W r. 1796. dowodził lewym ſkrzydłem armii G. *Buonaparte*. W r. 1798. mianowany zoſtał generałem kommen-

deruiącym woyſkami *Francuzkiemi* w *Rzymie*, gdzie bunt officerow przywiodł go do oddalenia ſię. Mieszkał przez nieiaki czas w *Antibes* mieście południowey *Francyi*, aż nakoniec przywołany do *Paryża*, obiął kommendę w *Szwaycaryi*, a teraz nad armią *Dunaiu*.

z Raſtad dnia 24. Kwietnia.

Miniſter *Saſki* oświadczył iż gdy w teraźnieyszych okolicznościach Deputacya Rzeszy nie ieſt w ſtanie odprawiania dalszych negocyacyow w ſpoſobie konſtytucyinym; z tego powodu Legacya *Saſka* odebrała rozkaz powrocenia na ſwoie mieyſce.— Miniſtrowie *Witzburſki* i *Bremenſki* do podobnegoż oświadczenia przydali, iż gdy okoliczności ſtaną ſię pomyślnieyszemi, i gdy Cesarz i Rzeſza inne uczynią rozporządzenia, władze ich z naywiększą gorliwością przyłożą ſię do zawarcia trwałego i przyzwoitego pokoiu.— Miniſter *Bawarſki* oświadczywszy ſwoy smutek nad tokiem oſtatnich zdarzeń, wyraził, iż trzymać ſię będzie zalad, iż Deputacya nie mogła bydź rozwiązana iak tylko przez Rzeſzę połączoną z ſwoią naywyższą Głową, iż z tego powodu należy ią dotąd uważać iako prawnie zgromadzoną, lecz że iey bespieczeńſtwo będąc świeżemi okolicznościami zagrożone, żądał ażeby upraszać Arcy-X.ia *Karola* o nowe objaśnienia, a tym czasem ażeby o teraźnieyszym rzeczy ſtanie donieść ſeymowi, i o odpowiedzi iego uwiadomić Miniſtrow *Francuzkich*.— Miniſtrowie *Heſſendarmſtadzki* i *Badenſki* wotowali toż ſamo. — *Augsburg* przyſtępował do większości; *Frankfort* do oświadczeń *Heſſen-Darmſtadzkich* i *Badenſkich*.— Miniſter *Moguncki* za rozeyściem ſię kongreſſu.— Po zebraniu wotow ułożone zoſtało Concluſum wyrazaiące w treści, iż negocyacye w *Raſtad* odprawiać ſię dłużey nie mogą.

Dnia 26. Kwietnia.

NOTA LEGACYI FRANCUZKIEY.

„Niżey podpisani Miniſtrowie Pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* do negocyowania pokoiu z Rzeszą *Niemiecką*, uwiadomieni urzędownie od Barona *d'Albini* Miniſtra Dyrektoryalnego o ſkutku ſeſſyi onegdayszey przez Deputacyą Rzeszy odprawioney, ktorey kopia zaświadczona była im przeſłana, nie mogli widzieć bez przykrego uczucia, iż arbitralne czynności równie przeciwne prawom Narodow, iako i iasnym wyrazom liſtu J. C. Mci pod d. 13. *Brumaire* roku 6go i że żałosna przyszłość tych ucilkaiących poſtępowań, nakłoniły Deputacyą do zawieszenia w tym czaſie negocyacyow pokoiu.

Niżey podpisani tym mniey ſpodziewać ſię byli powinni podobnego poſtępku, iż zupełnie przeciwny przykład dany był przez Generała armij Francuzkiey, ktory przechodząc *Ren* 11. Ventose (1. Marca) dla zaięcia danego swoiego ſtanowiſka, ſtoſuiąc ſię do rozkazow Rządu *Francuzkiego*, ſzanował świątobliwie mieysce kongreſſu pokoiu, wolność obrad iego, nienaruszone bespieczeńſtwo każdego z iego członkow, i nie zoſtawił w tey mierze nawet pozoru do potwarzy. Nie z mnieyszym niżey podpisani zadziwieniem widzieli, iż odwołani przez wiele Stanow poſłańcy, zoſtawuiąc Deputacyą mniey iak w trzeciey części iey członkow, mieli ią przywieść do niepodobieńſtwa przedſięwzięcia podług inſtrukcyow iakiekolwiek obrady. Mniemali oni iż ieżeli każdy z Stanow Rzeszy miał niezaprzeczone prawo odmienienia ſwoich Deputowanych w Kongreſie przecież nienależało iak tylko do ſamego Seymu uważanego iako korpus ſtanowiący, odwoływać ſamych ſtanow władze.

W tym położeniu rzeczy i osob, niżey podpisani którym Dyrektoryat Wykon. zawsze pragnący pokoiu, zalecił nieopuszczać mieyſca kongreſſu, chyba w samey oſtateczności, ſkwapliwie chwytaiąc czynioną sobie od deputacyi nadzieię rozpoczęcia biegu negocyacyow, gdyż tylko są na moment zawieszonemi, przeświadczeni, iż nawet wſtrzymuiące ich rzesz bezprawia, przekonaią ſtany Rzeszy o mocney hęci oddalenia klęſk woyny, a w powszechności wszyſtkich przeszkod, które gwałt lub zła wiara dla pokoiu ſtawiaią; zważywszy nadto.— 1. Iż Deputacya wyraźnie oświadczyła w swoim conclusum, i wzięła to za pryncypalną pobudkę wprzedſięwzięciu opuszczenia *Raſtad*, iż tam iuż nie było ani spokoyności, ani bespieczeńſtwa dla kongreſſu pokoiu, zkąd wypadało, iż ſię znaydował w prawdziwym ſtanie uciśnienia.— 2. Ze iednak ſkład kongreſſu między dwoma wolnemi kraiami powinien zależeć od woli ſtron czyniących, i nie może być nigdy władzy ſię obcey ſiły podległym, składaiąc Deputacyi Rzeszy naſtępuiące zaskarżenie i oświadczenie, niżey podpisani proteſtuią ſię.— 1.) Przeciwko zgwałceniu PrawNarodow przez woyſka *Auſtryackie* względem ..., ktore ieſt wiesne ... w Nocnie pod d. 30 Germinal (19 Kwietnia).— 2.) Przeciwko odpowiedzi, którą kommendant woyſk *Auſtryackich* ſtoiących w *Gernsbach* dał na liſt Dyrektoryalny pod d. 1. Floreal (20 Kwietnia) odpowiedzi, którą Deputacya wziąwszy za zasadę swoiey deliberacyi dnia onegdayszego, uważała iako wyraz G. Kom: armii Auſtryacka, a zawartą w naſtępuiących wyrazach: (Naſtępuie liſt Pułkownika *Barbascy* w przeszłym numerze umieszczony.)

Odwołuią ſię imieniem Rzpltey *Francuzkiey* obrażoney w ſwoich prawach, do mocney rozwagi Seymu, względem czynu równie przeciwnego własney iey niepodległości, iako też niszczącego wszelkie prawidła dotąd między polerownemi Narodami zwyczayne; oczekuią na ſprawiedliwe i zupełne iego nadgrodzenie. Nakoniec z powodu tego wszyſtkiego co przełożyli, niżey podpisani uwiadomiaią Deputacyą Rzeszy, iż w trzech dniach opuszczą *Raſtad*; lecz chcąc dać kraiom *Niemieckim* oſtatni i okazały dowod cierpliwości Rządu *Francuzkiego* i iego pragnienia do zawarcia pokoiu, oświadczaią, iż wyiadą do *Strazburga*, gdzie oczekiwać będą na sposobność deputacyow, i gdzie będą mogli przyimować wſzyſtkie propozycye pokoiu, ktore im zoſtaną podane. — *w Raſtad d, 6. Floreal (25. Kwietnia) roku 7go Rzpltey Francuzkiey.*

BONNIER, JEAN DEBRY, ROBERJEOT.

Woyſka Cesarſkie rozpościeraią ſię coraz bardziey w okolicach naszych. Ich forpoczty dochodzą do *Renu*, a od ſtrony *Baden* do *Stolhofen*. Wczoray patrol *Auſtryacki* zabrał kuryera Miniſtrow *Francuzkich* iadącego do *Selz*. *Ahern* bywa naprzemian w rękach *Francuzkich* i *Auſtryackich*; *Francuzi* częſto przybywaią do *Buhl*. Wczoray dość liczny oddział *Francuzki* pomknął ſię od ſtrony *Offenburga*, zabrał dwoch huzarow i iednego czerwonopłaszczowego.— Po lewym brzegu *Renu* widać wiele woyſk ciągnących z *Hollandyi*, a idących przez *Moguncyą* i *Strazburg* do *Szwaycaryi*. Te poſiłki wynoszą do 10 batalionow infanteryi i 5 regimentow iazdy. Forteca *Strazburg* będzie pod ſtrażą mieſzkańcow.

z Augsburga dnia 26. Kwietnia.

Liſty z *Inspruka* donoszą o zaszłey na dniu 17. bitwie między woyſkami *Cesarſkiemi i Francuzkiemi* w *Engadin*, i że *Francuzi* odparci z tamtąd zoſtali z ſtratą kilkuset ludzi. Hr: *de Saurau* zaciąga w *Tyrolu* nowy korpus ochotnikow.

z Koblece dnia 27. Kwietnia.

Garnizon *Erenbreitſteinu* ma być wzmocniony. Znayduiące ſię tam woyſka, uformowały nie dawno oboz przy *Rotheuhahn*. Zewnętrzne twierdzy fortyfikacye idą z pospiechem.— *Francuzi* maią z tamtąd wywieść ſławną smigownicę.— G. *Bernadotte* znayduie ſię zawsze w *Simmern*.

z Bazylei dnia 17. Kwietnia.

Liſty z głowney kwatery Generała *Lecourbe* donoſzą, iż taż głowna kwatera znayduie ſię teraz pod *Zerneſt* w *Engadin*. Na dniu 4 nieprzyiaciel attakował z przemagaiącą ſiłą dywizyą Generała *Deſſolles* w *St Maria* które to ſtanowiſko zoſtało opuſzczone. Obie ſtrony zachowuią ſię teraz w zupełney ſpokoyności. Generał *Oudinat* ſtoi z 7 tyſiącami ludzi między *Frauenfeld* i *Heven*, i ſkłada korpus odwodowe woyſka nad *Renem* ſtoiącego.— Pomiędzy Generałami *Scherer* i *Delmas* we *Włoſzech* zaſzły nieiakie kłotnie.— Marſze rozmaitych korpuſow przez miaſto naſze ciągle trwaią. Liczą przybyłe w teraźnieyſzym czaſie wzmocnienia od 25 do 30 tyſięcy ludzi.— Codzień przybywa ieszcze więcey woyſka z okolic dolnego *Renu*.—O utarczkach zaſzłych w okolicach naszych nic nie ſłyſzemy procz, iż ſię forpoczty z obu ſtron pod *Lorrach* ucieraią. W okolicy *Rieſchen* na drodze do *Lorrach* szańce ſą założone nad któremi codzień 3 tyſięcy ludzi pracuie. Generał *Maſſena* ieſzcze ſię tu znayduie, mowią iednak, iż iutro kwaterę ſwoią głowną przenieſie do *Zurich*— Dyrektor *Glaire* otrzymał pozwolenie oddalenia ſię na czas z przyczyny ſłabości zdrowia. Poiedzie do *Lozanny*.

Od granic Szwaycaryi dnia 21. Kwietnia.

W okręgu *Ruſwyl* 3. mile od *Lucerny* mieszkańcy porwali ſię do broni; kolumna od 1000. ludzi przeciwko nim posłana, pokonała i rozpędziła bantownikow ubiwszy ich kommendanta. Buntownicy uzbroieni byli w pałki nabiiane gwoździami, które nazywaią gwiazdami porannemi.— Mowią o mocnieyszey ieszcze bitwie w okolicach *Thoune*, w którey 300 buntownikow legło, dodaią, iż pomiędzy buntownikami wszczęły ſię niezgody, i że nawet przychodzą z sobą do bitew. Lecz i z tamtąd dowiaduiemy ſię, iż insurgenci odebrawszy okropną naukę, powracaią do posłuszeńſtwa.

z Neapolu dnia 3. Kwietnia.

Generał *Macdonald* potwierdził kilka wyrokow przez Generała *Championnet* wydanych, między innemi pod dniem 23. Lutego przeciwko tym, ktorzyby zniewazali Urzędnikow Ludu, i drugi którego treść: „*Championnet* Generał kommenderuiący, zważaiąc iż naypierwſzym obowiązkiem Rzpltych ieſt uszanowanie dla talentow, i zachęcanie do ubiegania ſię obywatelow i uſtawiczne przekładanie chwały, która idzie aż do grobu za wielkiemi ludzmi wſzyſtkich Kraiow i wſzyſtkich Wiekow; Stanowi, iż poſtawiony będzie monument z marmuru dla *Wirgiliusza*, w mieyscu gdzie ſię znayduie iego grobowiec bliſko *Grotta di Pozzoli*.

Generał kommenderuiący mocno ukontentowany z poſtępku miaſta *Kortony* w *Kalabryi* względem 120. *Francuzow* przybyłych z *Egiptu*, zalecił wſzyſtkim Officerom i woyſku, ażeby dla mieszkańcow tego miaſta należyte zachowywali względy.

Dnia wczorayszego zrana ukazało ſię 14 ſtatkow woiennych około *Miseny*. Iedna fregata oddzieliła ſię od eſkadry dla rozpoznania wybrzeża *Pazoles*, lecz armaty zamku *Baya* wkrotce go przymuſiły do oddalenia ſię. We dwie godziny ta fregata ... ſię przed odnogą *Neapolitańſką* na wysokości wyspy *Kaprei*. Natychmiaſt wyprawiono na morze ſtatki kanonierſkie, które ſtały w pogotowiu w tym porcie i wszelkie do obrony brzegow przedſięwzięto śrzodki. Poznano, iż to była eſkadra z połączonych ſtatkow *Angielſkich*, *Ruſkich* i *Portugalſkich*. To zdarzenie odmieniło przedſięwzięcie założenia obozu w *Accerra*, przeznaczone do niego woyſka maią ſię udać do brzegow na wszelki przypadek ...ci.

z Medyolanu dnia 14. Kwietnia.

Armia *Francuzka* opuściła zupełnie brzegi *Mincio* i okolice *Mantui*, a ſtanęła za *Oglio*. Głowna kwatera Generała *Scherer* ieſt w *Lodi*.

Woyſka *Francuzkie* nad *Adygą* bardzo ſię wzmacniaią. Większa część armij *Neapolitańſkiey* otrzymała rozkaz, do przyciągnienia ſpieſznym marſem nad *Adygę* w celu, wzmocnienia armij *Włoſkiey*. Przyieżdżaią żołnierze pocztą i na wozach. Oczewiſta bowiem rzecz ieſt iż dopóki *Francuzi* panami będą *Adygi*, dopóty całe *Włochy* będą w ich mocy, gdyby zaś udało ſię *Auſtryakom* wedrzeć ſię w głąb kraiu, armia *Rzymſka* i *Neapolitańſka* łatwoby odciętą bydź mogła.— *Francuzi* rozmaite brzegi *Po* liczną artylleryą osadzili.

OBWIESZCZENIA

Krol J. Pruſki Pan N. Nayła: ſtosownie do rozkazu z Gabinetu pod d. 4. t: m. do Generalnego Dyrektoryum ſkarbu woyny i dzierzaw wydanego, raczył uczynić modyfikacyą w patencie pod d. 5: Kwietnia r. p. względem zakazanego wywozu złota topionego i nietopionego wyszłym, tudzież deklaracyi w tey mierze pod d. 26*tym* Czerwca t. r. uczynioney, względem cudzoziemcow, którzy złoto ſwoie nie oſobom prywatnym, lecz całemu kraiowi powierzyli, i one na bank oddali, to ieſt:

że pomimo exyſtuiącego względem wywożenia Złota zakazu, oraz innych tym podobnych teraz i na przyszłość zayść maiących urządzeń Prawa, Banku winny czynić opłatę kapitałow ſobie przez kraiowych lub zagranicznych interessantow pawierzonych każdego czasu w takich gatunkach pieniędzy, w iakich takowe kapitały przyięte a zatym, iż nie będzie potrzeba ſtarać ſię o zwykłe dotąd w tey mierze dyſpensacye:

wszakże ſamo ſię przez ſię rozumie, że kapitały przez kraiowych zagranicznym intereſſantom uſtąpione, przez takową cessyą żadnego do wywozu nie nabywaią Prawa. O takowym poſtanowieniu uwiadomia ſię pismem ninieyszym publiczność z przeſtrogą, iż uſtawa ta rozciągać ſię będzie nawet do kompanij handlowych morſkich, gdy te odbieraiąc i przyimuiąc od zagranicznych kapitały, ſą w obowiązku nazad im one powracać; albowiem też kompanie, rownie iako i banki są winne przeięte przez ſiebie kapitały wraz z prowizyą wypłacać in natura w takim ſamzm gatunku monety, w iakim one przyięły Dan w Warszawie dnia 22. Marca 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs-Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Krol Jmć Pruſki Pan N. Nayłaſk: raczył zezwolić na wprowadzenie do Pruss Południowych płocien Galicyiſkich, ordynaryinych, blichowanych: a ſzczegulniey dla woyſka: za opłatę celną 4. Procent i akcydensu 6. od tyſiąca wartości; tudzież Płotna na wory z kraiow Rossyiſkich i Auſtryackich pochodzącego: za opłatą celną dotąd zwyczayną 2. procent wraz z przepisanym akcydenſem: o czym uwiadomia ſię pismem ninieyszym Publiczność.— Dan w Warsza: d 2. Mar: 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Gdy J. K. Mci Prześwietna Woienna-Ekonomiczna Kamera w Warszawie rezolwować raczyła, że w tuteyszey Intendenturze w Cyrkule *Łęczyckim* i *Zgierskim* położone dobra Królewſkie *Mchowice* i *Zdziechow*, *cum attinentiis* na lat dwa, to ieſt od S. Jana r. b. do tegoż ſamego w roku 1801, *per modum Licitationis* w dzierzawę puszczone być maią; więc termin do teyże licytacyi na dzień 27. Maja r. b. w pomieszkaniu Intendenta *Kurcyusza* w *Tkaczewie* naznaczony ieſt. Co ſię wſzyſtkim dzierżaw tych sobie życzącym, i kwalifikacye potrzebne maiącym do wiadomości podaie. — Dnia 2. Maja 1799.

Królewſka Pruſs Południowych Ekonomiczna Intendantura Zgierſka

DONIESIENIA.

Opis fizognomii Piotra Dąbrowſkiego, po utworzonym komplocie rozboiu i na ſześciu oſobach popełnionym morderſtwie, na dniu 2gim Kwietnia r. b. z Krakowa zbiegłego. Tenże ieſt wzroſtu miernego, nie chudy, ale owszem dobrey tuszy, bliſko lat 26. maiący, katolik, żonaty, ſzlachcić, z krotkiemi ciemnemi włosami i takiemiż brwiami, czerwonawey gładkiey pełney twarzy, rozmowny i w ruszeniach ſwoich przyiemny, naybardziey zaś znaczny ieſt, że na prawym policzku w poprzek krysę ma, ktora iednakowoż nie głęboka, tylko za bliſkim przypatrzeniem mu ſię znaczną ieſt. Nosi przy sobie pieczątkę tu wyciśnioną, z którey możeby mogł być poznanym.— w Krakowie dnia 11. Kwietnia 1799.

Licytacya Dòbr Ziemiańſkich.

Z Rezolucyi Kommiſsyi Bankowey, przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Cesarſkie i Krolewſko-Pruſki wyznaczoney, dnia 9. Mca Marca 1799 roku zapadłey, w Warszawie agituiącey ſię.—Adminiſtracya Massy Kredalney zmarłego Karola *Schultza*, bywszego Bankiera Warszawſkiego, uwiadomia Prześwietną Publiczność, iż Prześwietna Regencya Warszawſka, pod dniem 8 Mca Lutego roku bieżącego z podpiſem JW. de *Meyer* Prezesa teyże Regencyi, w tych ſłowach wydała Publiczne obwieszczenie.— Podaiemy ninieyszym do wiadomości, iż na inſtancyą Głowney tuteyszey Bankowey Kommissyi, Dobra *Łomienki* i *Młociny* do Massy Konkursowey Bankiera *Schultza* należące, w Powiecie Warszawſkim leżące, ktorych wartość podług przyłączoney tu autentyczney Kopii taxy, to ieſt *Młocin*: 41,275 Talarow 18. śrebrnych groszy, a *Łomienek* 66,997 Tal: 15 śr: gr: uſtanowiona ieſt i które dotąd wspolnie poſiadane były z osobna publicznie więcey daiącym sprzedane bydź maią.— Daiemy przeto takowe w zwyż rzeczone Dobra *Młociny* i *Łomienki* do sprzedaży, kupić one ochotę maiącym, wraz z wszelkiemi do nich przyległościami, Prawem i Juryzdykcyą tak, iako takowe w zwyż wzmiankowaney intracie opisane są, z taxowaną summą, to ieſt: 41.275. Tal: 18 śr: gr: i 66,997 Tal: 15 śr: gr: wzywaiąc wszyſtkich tych, ktorzyby rzeczone Dobra z przyległościami kupić intencyonowani byli, a ktorym Prawo oneż poſiadać dozwola i podług offerencyi byli w ſtanie zapłacenia ninieyszym, aby na Terminach trzech, to ieſt: 24. Junii, 24 7bris i 24. Xbris 1799. przed nominowanym Kommissarzem, Regencyi Konsyliarzem *Baumann* do Licytacyi wyznaczonych, z ktorych trzeci i oſtatni prekluduiącym ieſt, w tuteyszey kraiowey Regencyi, o godzinie 9 ranney, albo osobiście, albo przez iednego z liczby tuteyszych Juſtitiæ Kommissarzy (do czego wam ſię kryminalni Konsyliarze, *Kryger* i *Reiſteiner*, Konsyliarze wyżſi Akcyzy i Cła, *Kosiorowſki* i *Szulce*, oraz Juſtitiæ Kommissarze, v. *Winterfeld*, *Kolheim*, *Wlokka*, *Kletke* i *Rinke* nominuią ſię) maiącego bydź obranego specyalnego Plenipotenta ſtawili ſię, offerty swe podali, a potym oczekiwali, iż *plus Licitans*, za poprzedzaiącym wprzody zezwoleniem wyżey rzeczoney Bankowey Kommissyi, niezawodnie przybicie onych, zyſkać ma i na poźnieysze potym offerty żaden dalszy wzgląd wzięty i zwrocony nie będzie.— Protokuły urzędowe nakoniec, na fundamencie ktorych wyżey wzmiankowana Taxa Dobr tych sporządzona ieſt, mogą bydź każdego czasu, w Archivum naszey tuteyszey Południowo-Pruſkiey Regencyi przeyrzane.— Dnia 29. Marca 1799 roku — Karol *Szulborſki Procurator* mp.— Jan *Troczyńſki Admin*: —Andrzey *Pacygiewicz Admin*.—Jan *Müller Adminiſtrator*.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groſzy 20.